
ZPRÁVY

SYMPOZIUM „PROFYLAXE A LÉČBA CHEMICKÝCH OTRAV“

Symposium se konalo jako součást III. mezinárodního toxikologického kongresu, který probíhal koncem srpna 1983 v San Diegu v hotelu Atlas.

Práce z tohoto sympozia byly publikovány v časopise „Fundamental and Applied Toxicology“, vol. 4, č. 2, část 2 (1984), který je oficiálním časopisem Americké toxikologické společnosti. Bylo zde prezentováno 25 příspěvků od autorů z různých zemí, předních odborníků v oblasti toxikologie a farmakologie vysoce účinných látek.

Úvodní slovo patřilo prof. A. G. Karczmarovi z Loyola University (Maywood, USA) o akutních a pozdních centrálních účincích organofosfátů (OF). Wolf D. Dettbarn, profesor toxikologie na univerzitě v Nashvile (USA), se zabýval mechanismem vzniku a prevencí svalových nekrot, které vyvolávají některé pesticidy. Marylandská univerzita z Baltimore byla zastoupena prof. E. X. Alberquem, který shrnul znalosti o interakci OF s receptory; struktura a funkční vlastnosti nikotinového receptoru byly náplní práce Michaela A. Rafteryho z Pasadeny. Prvním vojenským příspěvkem byla práce Frode Fonnuma z norského ústavu národní obrany v Kjelleru o ovlivnění bronchiální cholinergní aktivity vyvolané somanem. Jeho vojenský kolega Hendrik P. Benschop, z obdobného holandského ústavu v Rijswijk, izoloval a po toxikologické stránce charakterizoval 4 stereoisomery somanu. Kanadský ústav národní obrany v Ralstonu reprezentoval John

G. Clement. Jeho práce rozebírala úlohu aliesteráz opět při intoxikaci somanem.

Vojenský ústav z Bělehradu (Jugoslávie) byl zastoupen dvěma kolektivy autorů, vedenými prof. Bogdanem Boškovičem (léčba intoxikace tabunem a somanem) a Slavko Četkovičem (modifikace otravy tabunem a jeho tricholinovým analogem). George S. Hawkins (San Francisco, USA) z vojenského ústavu — oddělení pro zasažení kůže popisoval model pro studium osudu látek při průniku kůží. Podobnou problematiku řešil i A. W. Hayes z toxikologického ústavu ve Spring House (USA), který seznámil posluchače s toxikologickým programem pro vývoj odmořovacích látek. Dva další příspěvky byly z Výzkumného ústavu národní obrany USA (Aberdeen Proving Ground) — William G. Van Meeter popsal vztah tetanické stimulace při intoxikaci OF a kolektiv vedený D. E. Lenzem prezentoval velmi zajímavé poznatky o získávání monoklonálních protilátek proti somanu. Francis C. G. Hoskins z chicagské univerzity charakterizoval dva enzymy důležité pro detoxikaci OF. Na univerzitě v Kansasu, reprezentované Fredem E. Samsonem, byl sledován účinek somanu na využití glukózy v mozku. Profylaxi otrav somanem pomocí karbamátů se zabýval Nils Karlsson ze švédského ústavu národní obrany. M. N. Sawka z Naticku (USA) studoval účinek parasimpatikolytické složky antidota proti OF na regulaci teploty u člověka.

Asher Hirshberg z Izraele modeloval klinic-

ké příznaky u otrav OF na počítači. Známy pracovníci v oblasti výzkumu OF — W. N. Aldridge z toxikologického ústavu v Carshaltonu (Anglie) — přišel s novými poznatky o toxickém efektu některých OF na plíce. William G. Reifenrath, opět z amerického ústavu národní obrany, srovnával modely na zvířatech pro odhad penetrace toxických látek u člověka. Všechny tyto práce se tedy přímo nebo nepřímo zabývaly nejaktuálnější skupinou otravných látek — organofosfáty nebo nervově paralytickými látkami. Pozornost však byla věnována i dalším sloučeninám; antidotní léčbě otravy arsenem (H. Vasken z tucsonské univerzity, USA), problematice účinku zpuchýřujících látek, která je naplní kolektivu vedeného Bruno Papiermeistem z John Hopkins University v Baltimoru (USA), léčbě otravy kyanidy (James L. Way, Texas) a účinkům toxinů (Y. Ueno, Tokio). Z výsledků tohoto setkání vyplývá, že problematika otrav chemickými látkami je stále aktuální a že není sledována jen vojenskými ústavy, ale do řešení jsou zapojovány i ci-

vilní týmy, zejména na univerzitách. Fakt, že jsou sledovány i jiné skupiny látek než OF, svědčí o tom, že je nutné naši pozornost neomezovat jen na látky zavedené ve výzbroji našeho potencionálního protivníka, ale že je potřeba sledovat i látky, které mohou být, vzhledem ke své vysoké toxicitě, použity jako bojové chemické látky. V této souvislosti je zajímavé, že některé skupiny látek — karbamáty, bicyklické fosfáty — nebyly na sympoziu zastoupeny, což může svědčit buď pro jejich menší perspektivnost, nebo naopak větší utajení. Proti minulému sympoziu v r. 1980 zde bylo prezentováno více prací s širší problematikou; zastoupení autorů i zemí bylo také na tomto sympoziu větší (kromě Číny, jejíž pracovníci se nezúčastnili). Sympozium ukázalo směry řešení výzkumu účinku a ochrany před otravnými látkami a je možné jen litovat, že možnost účasti ČSSR na sympoziu nebyla využita a informace byly získány prakticky s ročním zpožděním.

Pplk. doc. MUDr. Jiří Bajgar, CSc.